

HATÁSVIZSGÁLATI LAP				
Iktatószám:	XX-MIKFO/397/2013.	Dátum:	2013. június 20.	
A hatásvizsgálat elkészítésére fordított idő:	10 munkanap	Kapcsolódó hatásvizsgálati lapok:	nincs	
Hatásvizsgálatba bevont személyek, szervezetek:	Országos Bírósági Hivatal	Vizsgált időtáv:	2009-2011	

Előterjesztés címe:	Egyes törvényeknek az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével összefüggő módosítása	Előterjesztő:	Közigazgatási és Igazságügyi Miniszer	
---------------------	---	---------------	---------------------------------------	--

Intézkedés megnevezése:	törvénymódosítás			
Előterjesztés szükségessége:	<p>2014. március 15-én hatályba lép a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: új Ptk.). Az új Ptk. – ahol csak lehetséges – fenntartja a hatályos Ptk. szabályait, ugyanakkor a magánjogi jogviszonyok szélesebb körű szabályozása, egyes területeken a szabályozási mód koncepcionális megváltoztatása, új jogintézmények bevezetése és a régi jogintézmények részletszabályainak megváltoztatása szükségessé teszi a teljes jogrendszer felülvizsgálatát. Egyes koncepcionális változások jelentős átgondolást igényelnek a jogrendszer más területei vonatkozásában és szükségessé teszik a jogrendszer szabályozó eszközeinek hozzáigazítását az újonnan megalkotott szabályrendszerhez, a koherencia jogelvének megvalósulása érdekében. Összársadalmi érdek, hogy az új Ptk. hatálybalépése - az új magánjogi szabályozás megfelelő érvényesülése érdekében - zökkenőmentesen, a jogrendszer koherenciájának megőrzése mellett történjen meg, ezért kormány-előterjesztés készült az egyes törvényeknek az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével összefüggő módosításáról. Az erről szóló törvénytervezet a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium feladatkörébe tartozó törvények – részletes felülvizsgálat eredményeképpen szükségessé váló – módosításait, valamint a szükségletként vált törvényi szabályok hatályon kívül helyezésére vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza. A szükséges módosítások áttekintése a jogviszonyok széles körét átfogó kódex megfelelő alkalmazásának garanciája. A hatályos Ptk.-hoz képest az új Ptk. magában foglalja az eddig külön törvényben szabályozott családjogi rendelkezéseket. Az új Ptk. meghatározott feltételek fennállása esetén - lehetőséget teremt az apaság vélemének megdöntésére bírósági nemperes eljárásban (4:114. §). Az új eljárás bevezetésének indoka az egyszerűsítés, valamint az eljárás gyorsításának az igénye. Az igénybe vétel lehetősége az olyan esetekre korlátozódik, amikor az anya házassági köteleke már csak jogilag áll fenn, a házaselek életközössége legalább 300 napja megszűnt és a gyermek nemző apja kész a gyermek elismerésére, amit az anya férjére vonatkozó apasági vélelem fennállása megakadályoz. A vélelem megdöntése az eljárásban teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal kell rendezni az apaság kérdését. Mindezek alapján szükséges a nemperes eljárás részletszabályait meghatározni. Jelen hatásvizsgálati lap a továbbiakban az ezen intézkedés keretében tervezett szabályozás hatásait elemzi.</p>			
Utolsó módosítás dátuma:	A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvények az apasági és a származás megállapítása iránti egyéb perekre vonatkozó szabályait (XVI. Fejezet) legutóbb a 2012. évi LXII. törvény módosította 2012. június 29-i hatállyal.	Következő módosítás várható dátuma:	nem ismert	
Előzmények:	<p>Az apaság vélelem megdöntésének hatályos szabályozása a meglátadási okok, a meglátadásra jogosultak köre és a meglátadási határidők kérdésében szorult rendezésre. Az új Ptk. a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvényvel (a továbbiakban: Cstj.) azonosan rendelkezik az apasági vélelem tartalmi okból való meglátadásának lehetőségéről, mely szerint az apaság vélelem leíréséhez úton történő fogamzás esetén azon az alapon támadható meg, hogy a vélelmezett apa nem a gyermek biológiai szülője. Az új Ptk. és a Cstj. egyaránt rendelkezik arról is, hogy a teljes hatályú elismerésen alapuló apaság esetén a vélelem formai okból is meglátadható azon az alapon, hogy az elismerő nyilatkozatnak a jogi feltételek hiányában nincs teljes hatálya. Az új Ptk. továbbá a meglátadási okok körét kiegészítve nevesíti azt az esetet is, amikor az apai elismerő nyilatkozatot jogszabályi rendelkezések megkerülése céljából tették. (Ilyen eset lehet például, ha az apai elismerő nyilatkozat célja az idegenrendészeti szabályok megkerülése vagy az örökbefogadási szabályok kijátszása.)</p> <p>Az új Ptk. két esetben nem engedi meg az apaság vélelemének meglátadását. Az első - a hatályos jogban is ismert - eset, ha a származás reprodukciós eljárás következménye; ilyenkor ugyanis a leszármazáson alapuló rokon kapcsolat létrejöttének nem a biológiai származás az alapja, hanem a férfinak a reprodukciós eljárásban való részvétele. Második esetként az új Ptk. a meglátadást kizárja akkor is, ha az apaságot bíróság állapította meg, mivel a bírói ítélettel megállapított apaságot megdönthetetlen vélelemként kezel. A meglátadásra jogosult személyek köre csak részben egyezik meg a Cstj.-ben foglaltakkal. Az új Ptk. a Cstj.-től eltérően az anya perindítási jogát is elismeri ugyanazon okok miatt, amiért lehetősége van az apaság megállapítása iránt is pert indítani.</p> <p>A gyermek érdeke elsősorban az, hogy szülő és rendezett családban nevelkedjék. A gyermek rendezett családi jogállásának azonban nem feltétlenül eleme a vérségi kötelék. Abból kiindulva, hogy a kiskorú gyermek érdeke elsősorban családi kapcsolatainak stabilitása, és ha ezek a kapcsolatok már kialakultak, azokat a gyermek nagykorúságáig lehetőleg ne lehessen megváltoztatni, az új Ptk. az apaság vélelemének megdöntése iránti per megindítására a gyermek érdekében a gyámhatóságnak, illetve - a gyámhatóság jóváhagyásával - az anyának a gyermek hároméves koráig biztosít lehetőséget. A többi jogosult az apasági vélelem keletkezésétől számított egy év alatt támadhatja meg az apaság vélelmet, és az egy éves határidő vonatkozik az akaratibán alapuló meglátadásra is. (A gyermek hároméves korának betöltése, illetve az egy éves meglátadási határidő eltelte után viszont már csak maga a gyermek jogosult - nagykorúvá válását követően - dönteni arról, hogy megindítja-e a pert vagy sem.) Az új Ptk. a Cstj.-vel egyezően rendelkezik az apasági vélelem megdöntésének joghatásairól. Az apasági vélelem meglátadása a jogszabályok jelentős többségében bírósági hatáskörbe tartozik. A házassági köteléken alapuló vélelem esetében azonban a peres eljárás bizonyos esetekben mellőzhető. Egyszerűsítést követel a gyakorlat akkor, ha az anya házassági köteleke már nyilvánvalóan csak de jure áll fenn, a házaselek életközössége legalább 300 napja megszűnt, esetleg nem is egy országban élnek, és a gyermek nemző apja - rendszerint az anya élettársa - kész is volna a gyermek elismerésére, amit az anya férjére vonatkozó apasági vélelem fennállása, amíg azt meg nem döntik, megakadályoz. Ezek az esetek az érintettek között jogvitát lényegében nem jelentenek, az ilyen perekben a bíróság - a vélelmezett apa, az anya és a gyermeket magának elismerni kívánó férfi meghallgatásán túlmenően - nem folytat le bizonyítást. Az ilyen és ehhez hasonló esetek egyszerűbb, peren kívüli rendezését teszi lehetővé az új Ptk., feltéve, hogy a határozat meghozatalával egyidejűleg a megüresedő apai státusz elismeréssel betölthető.</p>			

Végrehajtás feltételei		
Az intézkedés alkalmazásához szükséges személyi, szervezeti, tárgyi és pénzügyi feltételek adottak?	igen	Az intézkedés egyszerűsíti és gyorsítja az eljárást az apaság vélelem megdöntésének azon esetekben, amikor az azonos érdekállású felek közös kérelme alapján mellőzhető a peres út, és helyette nemperes eljárásban rendezhető a gyermek származása, mert a vélelmezett apa, az anya és a gyermeket magának elismerni kívánó férfi konszenzusa esetén bizonyítás lefolytatására – az érintettek meghallgatásán túlmenően – nincs szükség. Az egyszerűsítés nyilvánvalóan nem igényel további személyi, szervezeti, tárgyi és pénzügyi támogatást az intézkedés a rendelkezésre álló erőforrásokkal végrehajtható.

I. VERSENYKÉPESÉG			
1. Miként járul hozzá az intézkedés az ország versenyképességének javításához?	Nem változik érdemben		
2. Az intézkedés hozzájárul a foglalkoztatás növeléséhez?	nem	Hány fővel?	
3. Meglőrté-e az intézkedés adminisztratív terhekre gyakorolt hatásainak vizsgálata?	igen		
Piaci szereplők esetén			
☐	Növekednek	0 Ft	mértékben
☐	Csökkennek	0 Ft	mértékben
Közigazgatási szereplők esetén			
☐	Növekednek	☐	Növekednek
☒	Csökkennek	☒	Csökkennek

II. TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁS			
1. Érintett csoportok			
	Csoport megnevezése	Csoport mérete (fő)	Előny - Hátrány
1.	az apaság vélelemének megdöntésére irányuló peres eljárás résztvevői	100-200	☒ ☐
2.	az apaság vélelemének megdöntésére irányuló bírósági eljárás résztvevői	100-200	☒ ☐
3.	-	0	☐ ☐
2. Hatások összefoglalója			
Az új Ptk. lehetőséget teremt az apaság vélelemének megdöntésére bírósági nem peres eljárásban. Az igénybe vétel lehetősége az olyan esetekre korlátozódik, amikor az anya házassági köteleke már csak jogilag áll fenn, a házaselek életközössége legalább 300 napja megszűnt és a gyermek nemző apja kész a gyermek elismerésére, amit az anya férjére vonatkozó apasági vélelem fennállása megakadályoz. A vélelmezett apa, az anya és a gyermeket magának elismerni kívánó férfi konszenzusa esetén bizonyítás lefolytatására – az érintettek meghallgatásán túlmenően – nincs szükség. A vélelem megdöntésének megállapításán túl ugyanebben az eljárásban teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal kell rendezni az apaság kérdését. Az új típusú nemperes eljárás bevezetésének indoka az egyszerűsítés, valamint az eljárás gyorsításának az igénye, amelynek révén az érintettek könnyebben és gyorsabban tudják rendezni a gyermek családi jogállása kapcsán felmerült kérdést. Ez elsősorban magának a gyermeknek kedvezőbb, de a többi fél számára is előnyös.			

III. STABIL KÖLTSÉGVETÉS			
Költségvetési hatások			
	A vizsgált időszakban	Az aktuális évben	További négy évben
Az intézkedés költségvetési egyenlegrontó hatása	0 Ft	0 Ft	0 Ft
Az intézkedés egyenlegrontó hatásának fedezete a költségvetésben	0 Ft	0 Ft	0 Ft
Az intézkedés költségvetési egyenlegjavító hatása	0 Ft	0 Ft	0 Ft
Az intézkedés egyenlegjavító hatásának figyelembevétele a költségvetésben	0 Ft	0 Ft	
Teljes hatás	0 Ft	0 Ft	0 Ft
Teljes hatás az elfogadott költségvetéshez képest	0 Ft	0 Ft	0 Ft

IV. FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS	
Vannak-e az intézkedésben foglaltaknak jelentősnek ítélt környezeti vagy természeti hatásai?	nem
Hatások összefoglalója	

V. EGYÉB HATÁSOK	
Vannak-e az intézkedésben foglaltaknak jelentősnek ítélt egészségügyi hatásai?	nem
Vannak-e az intézkedésnek további hatásai?	nem

Jóváhagyta:	dr. Jeney Orsolya helyettes államtitkár	
-------------	---	--